

KUŞADALI BİR KUVA-İ MİLLİYE KAHRAMANI- ÇAM MEHMET

Kuşadası tarihi kahramanlarla doludur. İstiklal harbi sırasında vatani kurtarmak için canını dişine takan Türk milleti kahraman evlatları sayesinde destanlaşan bir mücadele vermiş ve bizlere bu mübarek toprak parçasını kanları ile sulayarak vatan olarak armağan etmişlerdir. Kuşadası Kuva-i Milliye kahramanlarından en ünlüsü Çam Mehmet'tir. Çam Mehmet 1878 yılında Girit Adası Hanya şehrinde doğdu ve Arnavut kökenli bir ailenin çocuğudur. Ailesi Mehmet on yaşlarında iken Girit adasında Yunanlıların mezalimi sonunda yurtlarını terk ederek Kuşadası'na göç etti. Aile reisi İbrahim Ağa toptan ve perakende bakkallık yaparak geçimini sağlamaya başladı. Delikanlılık çağına gelen Mehmet göç ettikleri yıllarda Hanya ve civarında şahit olduğu Rum vahşetinin tesiri altında kalarak Kuşadası'ndaki Rumlarla arasına mesafe koydu ve onlarla dostluk kurmaktan çekindi. Bunun için elbette kendine göre makul sebepleri vardı. 1910 senesinde Söke ve Kuşadası'nda Rumlar kalabalık ve nüfuzlu bir durumda idiler. Söke ve köyleri, Akköy ve Yoran, Ayasuluk, Çirkince, Kuşadası köyleri İslam Şanlı ve Rum Şanlı Rumların hakim olduğu, ziraat ve ticaretle uğraştıkları bölgelerdi. Söke ovasının en verimli yerleri Rum beylerine aitti. Bu yerler daimi olarak Samos adası ile irtibatta olup tüm mahsulü Samos adası yoluyla Yunanistan'a ve Avrupa'ya aktarılırdı. Aynı zamanda Rum çiftliklerinin işçi ihtiyacı Samos adasında karşılanıyordu. Sadece ağır işlerde dağ ve orman bozup tarla açmak için Konya'dan getirilen Bozkırlı işçiler, " Kırılılar " çalıştırılıyordu. Gözlerden irak olan Rum köylerinde bilhassa Çirkince, Akköy ve Yoran 'da yerli Rum eşkiyası ile Samos'dan gelen eşkiya cirit atmaktaydı. Türk kolluk kuvvetlerinden kaçan Türk eşkiyasının da yatağı da Rum damları ve köyleri idi. Söke ve Samos metropolitliği de bu bölge içindeydi ve kadınlar arası kutlanan bir Türk düğününe giderek sarkıntılık yaptığı söylentileri çıkmıştı. Tabi bu olay Çam Mehmet'in de kulağına geldi. Olanlara canı sıkılan Çam Mehmet kendi tarlasının da bulunduğu mevkide bir kır kahvesinde buluştuğu habercisi ile bir plan hazırlayıp uygulamaya koymuştu. İspiyonu civarı gözleyecek ve o taraflarda tütün tarlası bulunan Rum kabadayısının Çanlı'dan tarafa doğru gelişini tespit edip haber verecekti. Nitekim planladıkları gibi de oldu. Bir gün Çam Mehmet sözü edilen kır kahvesinde dama oynamakta iken usulca kahvenin kapısına gelen ispiyon Çam Mehmet'e geliyor sinyali verdi. O sırada kahvede Çam Mehmet ile beraber dört kişi bulunmaktaydı. Dama oynadığı şahıs, kahveci ve o sırada orada tesadüf bulunup da dama oyununu seyreden bir Yahudi çerçi vardı. Oyun o derece kritik bir noktadaydı ki herkes damaya dalmış, Çam Mehmet'in sıyrılıp dışarıya gittiğini fark edememişlerdi. Çünkü Çam Mehmet hamlesine karşılık vermesi için uzunca bir süre düşünmesini sağlayacak bir oyun geliştirmişti. Dışarıya çıkınca Çanlı tarafından atının üzerinde yaklaşmakta olan Rum kabadayısını gördü. Rum iri yarı, boylu poslu biriydi. Çam Mehmet'in işinin pek kolay olmayacağı anlaşılıyordu. Çam Mehmet'in dikkatli olması, taktik hatasına düşmemesi lazımdı. Bunu düşünen Çam Mehmet hemen yolun üzerindeki dereye girerek beklemeye başladı. Rum'un atı derenin başına geldiğinde tehlikeyi sezerek şahlanıp kişnemeye ve dereye inmeme için direnmeye başladı. İşte bu sırada Rum kabadayı bir hata yaparak atından inmiş ve atını yedeğine alarak dereye girmişti. Bu fırsatı yakalayan Çam Mehmet sindiği yerden fırlayarak Rum'un yakasına yapışmış ve şaşırarak Rum'un kendisine gelmesine fırsat vermeden oracıkta birkaç bıçak darbesi ile işini bitirmişti.

Üstünü başını düzelttikten sonra da hiçbir şey olmamış gibi damanın başına döndü. Oyunun heyecanından kahveci , diğer oyuncu ve Yahudi çerçi hiçbir fark etmemişlerdi. Kısa bir süre sonra dışarıdaki bağrışmalar üzerine onlarda dışarıya fırlayarak kanlar içindeki cesedi gördüler. Bir süre sonra gelen jandarma yaptığı sorgulamadan hiçbir sonuç alamadı. Hiç kimse fail hakkında en ufak bir ipucu vermemişti. Ancak olay yerinde araştırma yapan jandarma çavuşu hayıt ağacından yapılmış bir kırbaç bulmuştu. Araştırma neticesinde kırbacın Çam Mehmet'e ait olduğu anlaşıldığından Çam Mehmet hapsedildi ve birkaç duruşmadan sonra iki yıl hapse mahkum edildi. Birkaç gün hapiste kalan Çam Mehmet arkadaşlarıyla hapisanenin demir parmaklıklarını keserek kaçtı. Her biri bir yere dağılıp gittiler. Çam Mehmet de Mahmut Esat Bozkurt'un babası Hasan Bey'in Arvalya'daki çiftliğine sığındı. Bir süre orada barındıktan sonra Hasan bey kendisine bir kara çarşaf giydirmiş ve beraberinde Kuşadası'na giderek bir gemi ile Girit'e göndermişti. Az bir süre sonra çıkarılan afla Kuşadası'na dönen Çam Mehmet arkadaşlarıyla oluşturduğu bir çete ile yerli Rum kabadayıları ve Samos' tan gelen eşkıya ile mücadeleye girişti. Bu sırada Söke'de Giritli Cafer ve daha sonra milli mücadele esnasında Aydın'da Yörük Ali Efe ile irtibat kurarak işbirliği yaptılar ve bu durum koordineli bir şekilde 1. Dünya Savaşının sonuna kadar sürdü. 1914 yılında İtalyanlar Kuşadası'nı denizden bombaladığı sırada Çam Mehmet Karova'da Kadı Kalesi yanındaki tarlasında çalışıyordu. Açıkta demirleyen bir harp gemisinden filika indirildiğini görür. İtalyanlar sahildeki cephane yüklü bir mavnayı almak niyetindeydiler. Çam Mehmet bunu fark ederek karadan ateş etmeye başlayarak İtalyanları kaçıtır. Olay daha sonra duyulduğunda zamanın bir İzmir gazetesi birinci sayfaya Çam Mehmet'in bir boy resmini de koyarak altına “ Aslan yürekli Çam Mehmet “ diye yazmıştır. Çam Mehmet ve arkadaşları Rum eşkıya ile mücadelesini aksatmadan İtalyan işgali sırasında da yürütmüş ve birkaç eşkijasını daha ortadan kaldırmışlardı. İtalyanlardan sonra Yunanlılar 15 Mayıs 1919 da İzmir'i ve daha sonra Ayasuluk'u işgal ettiler. Bunun üzerine İtalyanlar Ayasuluk'taki kuvvetlerini Kuşadası'na çektiler. Bu durumda Çam Mehmet, İtalyanlardan gördüğü silah ve istihbarat yardımı ile Yunan kuvvetlerini de taciz etmeye başlar. Daha sonra Mahmut Esat Bozkurt ve diğer ileri gelen birkaç kişi ile Kuşadası Kuva-i Milliye Teşkilatını kurarlar. Böylelikle Çam Mehmet, İstiklal harbine resmen destek verir ve garp cephesi kuruluncaya kadar bu bölgedeki milli kuvvetlere destek verir. Giritli Cafer'in Germencik istasyonunda şehit düşmesinden sonra da Çam Mehmet, hemşerisi Teğmen Kavurzade Zekai bey vasıtası ile Yörük Ali Efe ile olan temasını sürdürmüştür. İtalyanlar Söke ve Kuşadası'ndan çekileceklerini ve yerlerini Yunanlıların alacağını bildirmeleri üzerine Çam Mehmet tüm ailesini bir gemi ile Güllük, oradan da Milas'a göndermiş ve Yunanlıların hezimetine kadar çetesiyle Ayasuluk, Kuşadası, Çanlı, Rum Çanlısı ve Kalamaki yörelerinde yerli Rumlarla ve Yunan kuvvetleri ile çarpışmıştır. Zaferin ardından Çam Mehmet istiklal madalyası ile onurlandırılmış, kendisine fahri yüzbaşılık unvanı verilmiş ve Karova'da iki yüz dönüm tarla hediye edilmiştir. Sağlığında Kuşadası'nın kurtuluş günlerinde at üstünde resmi geçit törenlerine katılırdı. Halk arasında hala anlatılan onlarca menkıbesinin bulunmasına rağmen konuşkan biri değildi. Bir iki olay dışında maalesef şahsı ile ilgili kendi ağzından bir şey öğrenmek mümkün olmadı. Çam Mehmet efe mütevazi, sade ve çekingen kimliği nedeni ile diğer meçhul kahramanlar gibi unutulmak ve unutturulmak istendi. Allah kendisini nur içinde yatırsın.

Ruhuna el Fatiha.

(Kaynak ve alıntı : Ali Ekrem Erkal, KUYETA Yerel tarih Dergisi Kasım 2009 sayısı, sayfalar 11-12)